

شرکت‌های تعاونی

مرز نشینان استان بوشهر

در سال‌های ۱۳۶۵ تا ۱۳۷۰

از: یدایا ۰۰۰ مختاری

بাহمکاری اداره کل تعاون استان بوشهر

دریافت می‌نمودند و بدین طریق با صدور اقلامی مثل گندم، جو و سایر دانه‌های خوراکی و همچنین دام و محصولات دامی مایحتاج شیخ نشین‌های حاشیه خلیج فارس را تأمین می‌نمودند. پس از اینکه برای اولین بار در ایران گمرک تأسیس گردید و به بلژیکی‌ها اجازه داده شد با وجود اینکه آنها بیگانه بودند لیکن برای مرز نشینان امتیازاتی قائل شدند و بر همین اساس، به هر نفر اجازه داده شد کالاهائی مثل دام زنده و علوفه و غلات را به میزان سالانه ۱۰۰۰ ریال به خارج صادر نمایند که این مبلغ بعدها به ۱۵۰۰ ریال افزایش یافت حتی کالاهائی نظیر چای، برنج، پارچه نیز که واردات آن در انحصار دولت بود توسط مرز نشینان وارد می‌شد.

شواهد و قرائن نشان می‌دهد هرگاه تسهیلات و حمایت مؤولین دولتی از اهالی این مناطق کم رنگ و یا کاهش یابد کار مبادلات مرزی در رقابت با تجار بزرگ از رونق افتاده و

سبکه، موجبات کاهش مفاسد اجتماعی را که ریشه در فقر و بیکاری دارند فراهم نموده است.

سازماندهی و تشکیل شرکتهای تعاونی مرز نشینان

قانون مبادلات مرزی و یله‌وری با عنایت به محدودیت‌های طبیعی و شرایط اقلیمی و جغرافیائی و همچنین اثرات مثبت و سازنده آن در ابعاد سیاسی، اقتصادی و اجتماعی و با هدف رفع نیازهای مردم محروم استانهای جنوبی و جلوگیری از قاچاق و مهاجرت‌های بی‌رویه و تثبیت جمعیت در طول سالیان گذشته به اشکال مختلف اجراء می‌شده است، منظور و هدف قانونگذار، برقرار تسهیلات برای مرز نشینان بوده است و سایر مناطق کشور از این مزایا برخوردار نبوده‌اند. برای مثال: در استان بوشهر از زمان حکومت قاجار که ایران به صورت ملوک الطوائفی اداره می‌شده است، خوانین و حکام برای ورود و خروج کالا عوارض کمی

کلیات

از دیرباز، بنا بر ضرورت‌های خاص اقلیمی و موقعیت‌های جغرافیائی و استراتژیکی در مناطق مرز نشین و استانهای جنوبی کشور و یا به دلیل عدم وجود بازدهی مطلوب در صنعت و کشاورزی و دامداری به علت قلت باران و گرمای زیاد و نبود خاک مناسب در مناطق جنوبی کشور، همچنین به منظور جلوگیری از مهاجرت‌های بی‌رویه و هجوم مرز نشینان به شهرهای داخلی کشور و اسکان مردم غیور در کنار مرزها، قانونگذاران در زمان‌های مختلف مبادرت به تصویب قانون و آئین‌نامه‌های مبادلات مرزی و یله‌وری نموده‌اند این امر با ایجاد تسهیلاتی در تأمین بخشی از نیازها و مایحتاج عمومی مردم مناطق مرزی که پرداخت نوعی سوبسید بشما می‌رود زمینه اشتغال آنها را در امر ته‌ارت مرزی فراهم ساخته و ضمن جلوگیری از مهاجرت و تخلیه این مناطق از

جدول شماره یک تعداد اعضاء و افراد تحت تکفل شرکتهای تعاونی مرزنشینان در استانهای جنوبی

ردیف	استان	تعداد تعاونیها	درصد	تعداد اعضاء به خانوار	درصد	تعداد افراد تحت تکفل	درصد
۱	استان هرمزگان	۲۱	۲۷	۶۱۵۱۱	۲۱	۳۳۲۳۶۳	۲۲
۲	استان بوشهر	۲۱	۲۷	۱۰۱۰۱۷	۳۳	۵۰۵۱۳۴	۳۳
۳	استان خوزستان	۹	۱۰	۳۷۱۲۱	۱۳	۲۱۴۲۶۳	۱۴
۴	استان فارس	۸	۱۲	۱۹۳۱۶	۷	۹۷۹۳۷	۶
۵	سیستان و بلوچستان	۱۹	۲۴	۷۵۰۲۳	۲۶	۳۷۵۱۱۵	۲۵
	جمع	۷۸	۱۰۰	۲۹۳۹۸۸	۱۰۰	۱۵۲۴۸۱۲	۱۰۰

مأخذ ادارات کل تعاون استانهای جنوبی

پانزده هزار ریال کالای مجاز صادر نمایند و به موجب مصوبه مورخ ۱۳۵۱/۸/۲۷ تا مبلغ پنج هزار ریال از مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض و حق ثبت سفارش معاف گردیدند.

منطقه ۳: سایر قراه مرزی متصل به مرز و جزایری که نام آنها جزء منطقه یک و دو نبود را شامل می شد و ساکنان این منطقه می توانستند برای هر نفر تا مبلغ پانزده هزار ریال کالا طبق فهرست وارد و با پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض و هزینه های گمرکی و حق ثبت سفارش، ترخیص نمایند.

همچنین ساکنین مناطق دو و سه می توانستند علاوه بر کالاهای مندرج در فهرست تنظیمی توسط دولت، کالاهای مجاز غیرمشروط را وارد و با پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض و هزینه های گمرکی و حق ثبت سفارش از گمرک ترخیص نمایند مشروط بر اینکه جمع واردات هر نفر در سال از مبلغی که برای ساکنین هر یک از دو منطقه تعیین گردیده است تجاوز نکند و مصرف آن برای مرزنشینان مورد تأیید کمیسیون محلی قرار گرفته باشد در رژیم گذشته برای شناسائی و احراز هویت و سکونت افراد مرزی، دفترچه مخصوص صادر می شد و دارندگان این دفترچه ها از مزایا و تسهیلات فوق برخوردار بودند. البته با توجه باین مزیت ها تعدادی از افراد فرصت طلب و سودجو با خرید امتیازات

موجبات مهاجرت و ترک محل سکونت افراد مرزنشین را فراهم می نماید. مثلاً از سال ۱۳۳۲ که حمایت های دولتی از اهالی مناطق مرزنشین کاهش یافت و مرزنشینان در رقابت با تجار شکست خوردند این امر باعث مهاجرت آنها به مناطق دیگر از جمله شیخ نشین های خلیج فارس گردید و همین امر مقامات امنیتی و دولت وقت را به وحشت انداخته و به بررسی راه حل هائی که باعث برگشت اهالی شده و از ادامه مهاجرت آنها جلوگیری نماید، پرداختند و بدین منظور ضمن ارائه راه حل های گوناگون در تاریخ ۱۳۴۴/۱۱/۲۱ تسهیلات متفاوتی برای ساکنان سه منطقه درجه یک - دو - سه مرزی و سواحل جنوبی کشور و جزایر خلیج فارس از نظر مبادلات مرزی ایجاد نمودند به طوری که ساکنان منطقه درجه یک می توانستند هر نوع کالا به استثنای اجناس ممنوع الورود را بدون پرداخت حقوق گمرکی و سایر عوارض که از کالاهای ورودی دریافت می شد وارد نموده و در مقابل هر نوع محصول صادراتی را نیز بدون پرداخت عوارض گمرکی صادر نمایند.

منطقه ۲ - شامل جزایر قشم، هرمز، هنگام، لارک، تنب بزرگ و کوچک و آبادیهای متصل به سواحل خلیج فارس و دریای عمان بود و ساکنان این منطقه می توانستند برای خود و افراد تحت تکفلشان سالانه تا مبلغ پانزده هزار ریال کالاهای مجاز وارد و همچنین تا

مرزنشینان و جمع آوری شناسنامه آنها و با سوء استفاده از این مزایا و عقب ماندگی فرهنگی اهالی مرزی صاحب اموال بسیار زیاد و نامشروعی گردیدند.

این روند تا پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ادامه داشت و با تغییر اوضاع واحوال سیاسی واقتصادی مملکت به منظور جلوگیری از تضییع حقوق حقه و قانونی اهالی مرزی قانون مبادلات مرزی در سال ۱۳۶۱ باهمت و تلاش مسؤولین مناطق مرزی و همکاری مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و سقف ارزش کالاهای وارداتی و صادراتی برای هر یک از مرزنشینان پنجاه هزار ریال و برای ساکنین جاسک شرقی و جزایر قشم - کیش و خارک و خارکوهشتاد هزار ریال و برای جزایر ابوموسی و تنب بزرگ و کوچک ۱۰۰۰۰۰ ریال در سال تعیین گردید و بر همین اساس شرکتهای تعاونی مرزنشینان به استناد قانون شرکتهای تعاونی مصوب ۱۳۵۰ و قانون صادرات واردات با عضویت افراد بومی و محروم استانهای جنوبی کشور که بیش از یکسال سابقه سکونت در منطقه را داشتند تشکیل و با اقبال عمومی روبرو گردید. بطوریکه در جدول شماره یک دیده می شود در حال حاضر در استانهای هرمزگان، سیستان و بلوچستان، بوشهر، خوزستان، فارس جمعاً تعداد ۷۸ شرکت تعاونی مرزی با ۲۹۳۹۸۸ نفر عضو و با احتساب افراد تحت تکفل آنها جمعاً ۱۵۲۴۸۱۲ نفر از خدمات شرکتهای تعاونی استفاده می کنند. استان بوشهر و استان هرمزگان هر کدام با تشکیل ۲۱ تعاونی مرزی بالاترین و در استان فارس با تشکیل ۸ شرکت تعاونی مرزی کمترین تعاونی تشکیل گردیده است و از نظر تعداد اعضای شرکتهای تعاونی سهم استان بوشهر ۳۳% (بیشترین) و سهم استان فارس ۷% (کمترین) می باشد.

جدول (۲) مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی مرزنشینان استان بوشهر

ردیف	نام شرکت تعاونی	شماره و تاریخ تاسیس	تعداد اعضاء و افراد تحت تکفل آنها	میزان سرمایه اولیه (به هزارریال)	میزان سرمایه فعلی (به هزارریال)	میانگین سرمایه (به ریال)
۱	کنکان	۶۱/۴/۲۷-۴	۲۵۹۷۵	۱۰۵۲۰	۱۲۹۸۷۵	۵۰۰۰
۲	دیر	۶۱/۷/۱۷-۳	۴۰۵۷۳	۱۵۵۵۴	۲۵۵۸۵۳	۶۳۰۵
۳	جم وریز	۶۵/۱۰/۱۶-۲۴	۲۷۰۳۶	۶۶۸۰۵	۱۵۰۰۰	۵۵۴۰
۴	بندر طاهری	۶۳/۳/۱-۱	۴۷۰۱	۳۷۶۵	۲۶۴۴۵	۵۶۲۵
۵	نخل تقی	۶۲/۳/۱۳-۱۲	۱۲۱۴۶	۳۲۷۷	۱۲۱۱۴۶	۹۹۷۴
۶	علویه	۶۲/۵/۵-۱۲	۶۶۷۷	۴۵۳۱	۲۵۰۵۶	۳۷۵۲
۷	کاکلی	۶۶/۶/۱۵-۲۹	۱۰۷۶۱	۴۱۵۳۵	۵۳۶۳	۴۹۸۳
۸	خورموج	۶۶/۶/۱۲-۳۱	۳۴۱۳	۱۲۶۶۰	۱۷۹۷۸۸	۵۲۶۷
۹	اهرم	۶۶/۹/۲۲-۳۴	۲۰۰۱۸	۷۷۵۷۵	۱۰۲۶۴۵	۵۱۲۷
۱۰	دلوار	۶۱/۵/۲۸-۳۶	۴۰۶۳۵	۱۰۷۵۸	۳۴۳۹۷۲	۶۰۰۳
۱۱	بندرگاه	۶۲/۳/۱۲-۴۰۲	۱۳۶۲	۱۸۳۸	۴۴۴۴	۳۲۶۲
۱۲	هلیله	۶۱/۴/۲۷-۳۵۵	۱۷۲۴	۱۸۸۱	۸۱۷۷	۴۷۴۳
۱۳	خارک	۶۲/۴/۱۵-۴۰۹	۱۳۲۳۸	۳۵۵۱	۶۱۸۷۰	۴۶۷۳
۱۴	بندرکناوه	۶۲/۳/۳۱-۱۹	۶۲۷۳۳	۳۳۶۶	۱۳۵۰۷۳	۲۱۵۳
۱۵	بندر دیلم	۶۲/۳/۳۱-۱۸	۲۸۲۷۵	۲۵۷۳۶	۱۵۳۲۲۷	۵۴۱۹
۱۶	سعدآباد	۶۶/۱/۱۹-۱۱۳	۳۴۷۲۱	۵۳۹۶۸	۸۸۷۲۴	۲۵۵۵
۱۷	شیانکاره	۶۶/۱/۲۰-۱۲۷	۳۱۰۴۲	۸۵۷۷	۱۸۹۱۶۸	۶۰۹۲
۱۸	بخش مرکزی بوشهر	۶۶/۱۰/۲۴-۵۸۵	۱۵۱۵۲	۶۳۳۵۰		
۱۹	دشتستان	۶۶/۳/۲۴-۱۳۱	۶۲۲۵۴	۹۶۱۰۵	۳۲۷۲۹۱	۵۲۵۷
۲۰	شهربرازجا	۷۰/۱۱/۴-۱۴۳	۵۱۸۹۰	۲۳۹۸۰۰	۲۵۹۴۵۰	۵۰۰۰
۲۱	بندر ریگ	۶۲/۳/۳۱-۲۰	۱۶۲۲۹	۱۴۵۹۶	۵۳۶۳۶	۳۳۰۴
	جمع	۲۱	۵۱۰۵۵۵	--	۲۴۳۵۹۹۰	

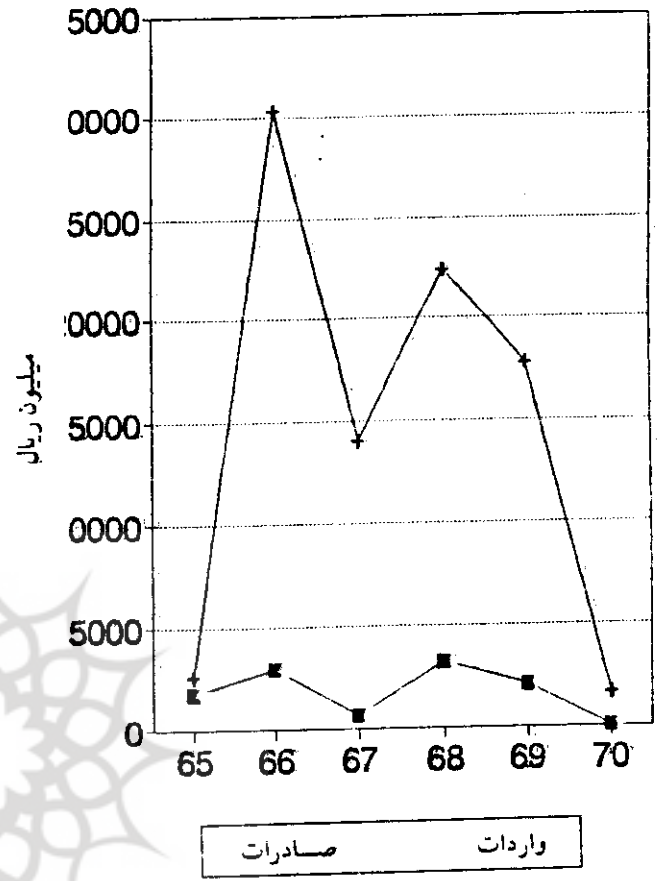
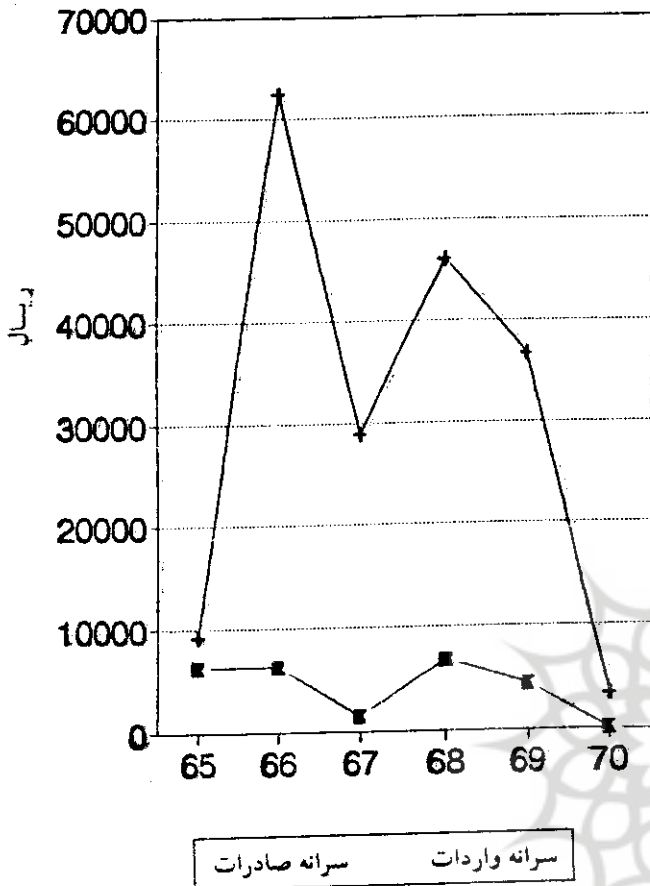
مأخذ: اداره کل تعاون استان بوشهر

وضعیت شرکتهای تعاونی مرزنشینان استان بوشهر

با توجه به جدول شماره ۲ در استان بوشهر ۲۱ شرکت تعاونی با تعداد اعضاء ۱۰۵۵۵ نفر (اعضاء و افراد تحت تکفل آنان) و با سرمایه ۲۴۳۵۹۹۰۷۰۰ ریال تا پایان سال ۷۰ تشکیل یافته و در مقام مقایسه با کل شرکتهای تعاونی مرزنشینان در استانهای جنوبی

(۷۸ تعاونی) از نظر تعداد ۲۷٪ و از نظر افراد تحت پوشش ۳۳٪ این تعاونیها را شامل می شود. اولین شرکت تعاونی مرزنشینان در این استان در تاریخ ۶۱/۴/۲۷ با تعداد ۲۵۹۷۵ نفر عضو و سرمایه اولیه ۱۰۵۲۰۰۰۰ ریال بنام شرکت تعاونی مرزنشینان کنکان تاسیس گردید و شرکت تعاونی مرزنشینان برازجان با تعداد

۵۱۸۹۰ نفر عضو و با سرمایه ۲۳۹۸۰۰۰۰۰ ریال در تاریخ ۷۰/۱۱/۴ تحت شماره ۱۴۳ تشکیل یافته است. متوسط تعداد اعضاء و افراد تحت پوشش این شرکتهای ۲۴۳۱۲ نفر و متوسط سرمایه این تعاونیها ۱۱۵۹۹۹۵۵۷ ریال می باشد.

۷- بخش مرکزی، بخش جم از شهرستان کنگان

انجام مبادلات مرزی توسط ساکنین این نقاط منوط به داشتن کارت مبادلات مرزی است، طرح کارت مبادلات مرزی توسط وزارت کشور و وزارت بازرگانی تهیه و در اختیار مسؤولین ذیربط در مناطق مشمول مبادلات مرزی قرار می‌گیرد. کارتهای مذکور شامل مشخصات دارندگان کارت محل اقامت وی، سقف مبادله مرزی، جدولی برای درج آمار صادرات و واردات دارنده کارت و بعضی اطلاعات دیگر می‌باشد.

فرمانداریها و یا بخشداریهای محل موظف هستند فروردین ماه هر سال برای هر یک از افرادی که از یک سال قبل در منطقه ساکن هستند

فهرست اسامی نقاط محروم استان بوشهر

- ۱- بخش مرکزی، بخش ديلم، بخش ریگ از شهرستان گناوه
- ۲- بخش مرکزی، سعدآباد و بخش شبانکاره از شهرستان دشتستان
- ۳- بخش مرکزی، بخش خارک از شهرستان بوشهر (به استثنای شهر بوشهر)
- ۴- بخش مرکزی، بخش ساحلی از شهرستان تنگستان
- ۵- بخش مرکزی، بخش بردخون از شهرستان دیر
- ۶- بخش مرکزی، بخش کاکلی از شهرستان دشتی

تقسیم‌بندی مناطق مرزی در استان بوشهر

هرساله فهرست اسامی نقاط محروم مناطق مرزی از جمله استان بوشهر و همچنین نوع کالاهای قابل ورود و صدور کلیه ساکنین مناطق فوق توسط وزارت بازرگانی و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و تعاونیهای مذکور مجاز هستند کالاهای مورد نیاز اعضای خود را در مقابل صدور تولیدات داخلی وارد و یا پرداخت وجوه متعلقه از گمرک ترخیص نموده و با ارائه برگ گمرکی آن پیمان ارزی خود را ظرف مهلت مقرر واریز نمایند.

بنابر تقاضای آنان کارت مبادلات مرزی صادر نمایند و شرکتهای تعاونی مرزنشینان مجازند با جمع آوری کارتهای اعضاء و افراد تحت تکفل آنها پس از تأیید بخشدارى یا فرماندارى به میزان مجموع سهمیه این افراد و در چهار چوب مقررات اقدام به مبادلات مرزى نمایند.

لیست کالاهای قابل ورود از جانب شرکت های تعاونی مرزنشینان در سال ۱۳۶۶

- ۱- برنج خوراکی برای هر نفر ۲۰۰ کیلوگرم در سال
- ۲- روغن نباتی خوراکی جامد یا روغن نباتی خوراکی مایع از نوع آفتابگردان یا ذرت با رعایت تاریخ مصرف جمعاً ۱۵ کیلو برای هر نفر در سال
- ۳- چای سیاه برای هر نفر ۵ کیلوگرم در سال با معافیت از لزوم اختلاط
- ۴- قند و شکر برای هر نفر ۱۵ کیلوگرم در سال

- ۵- تمر هندی برای هر نفر ۳ کیلوگرم در سال
- ۶- ادویه برای هر نفر ۱ کیلوگرم در سال
- ۷- حصیر پلاستیکی برای هر نفر یک تخته در سال
- ۸- پنکه سقفی برای هر پنج نفر یکدستگاه در سال
- ۹- کولر گازی برای هر ده نفر یکدستگاه در سال
- ۱۰- دستگاه آب شیرین کن
- ۱۱- چرخ خیاطی خانگی برای هر ده نفر یکدستگاه در سال
- ۱۲- دوچرخه برای هر ده نفر یکدستگاه در سال
- ۱۳- فلاسک چای برای هر پنج نفر یکدستگاه در سال
- ۱۴- استکان و نعلبکی برای هر ۳ نفر یکدست ۶ تائی
- ۱۵- قوری برای هر پنج نفر یک عدد در سال
- ۱۶- کارد آشپزخانه برای هر نفر یک عدد در سال

جدول شماره ۳ صادرات و واردات شرکتهای تعاونی مرزنشینان استان بوشهر از سال ۶۵ لغایت ۷۰ (ارقام به میلیون ریال)

سال شرح	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	جمع
واردات	۲۶۱۴	۳۰۲۸۹	۱۴۰۵۷	۲۲۳۸۷	۱۷۸۲۳	۱۶۹۲	۸۸۸۶۲
صادرات	۱۷۶۳	۲۹۹۲	۶۸۸	۳۲۶۰	۲۱۳۱	۵	۱۰۸۳۹
تعداد اعضاء (به هزار نفر)	۲۸۱	۴۸۶	۴۸۶	۴۸۶	۴۸۶	۵۱۱	

مأخذ: اداره کل تعاون استان بوشهر

جدول شماره ۴

متوسط واردات و صادرات هر عضو شرکت تعاونی مرزنشینان استان بوشهر سالهای ۶۵ الی ۷۰ (ارقام به ریال)

ردیف	شرح	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
۱	واردات	۹۲۹۰	۶۲۳۶۶	۲۸۹۴۴	۴۶۰۹۶	۳۶۶۹۷	۳۳۱۴
۲	صادرات	۶۲۶۸	۶۱۶۱	۱۴۱۶	۶۷۱۳	۴۳۸۸	۹

مأخذ اداره کل تعاون استان بوشهر

- ۱۷- رادیو با باند مجاز بدون ضبط برای هر پنج نفر یکدستگاه در سال
- ۱۸- فانوس بادی برای هر نفر یک عدد در سال
- ۱۹- چراغ قوه دستی برای هر نفر یک عدد در سال
- ۲۰- چراغ زنبوری برای هر سه نفر یکدستگاه در سال
- ۲۱- چوب چهار تراش
- ۲۲- چوب ساج برای لنج سازی
- ۲۳- موتور برای قایق و لنج باری و صیادی
- ۲۴- میخ مخصوص لنج سازی
- ۲۵- دستگاه و ابزار نجاری برای لنج سازی
- ۲۶- روغن سیفه برای مصرف در لنج
- ۲۷- سیم گرکور برای ساخت قفس صید ماهی
- ۲۸- نخ برای ساخت تور ماهیگیری و دستگاه بافت تور ماهیگیری
- ۲۹- لاستیک روئی و توئی برای موتور سیکلت و دوچرخه هر نفر یک حلقه روئی و یک حلقه توئی از یک نوع در هر سال.
- ۳۰- موتور آب کشاورزی برای هر سی نفر یک دستگاه در سال
- ۳۱- قلاب و تور ماهیگیری به میزان مصرف سالانه افرادی که به کار صید ماهی اشتغال دارند با رعایت ضوابط شیلات لازم به توضیح است که فهرست اقلام و کالاهائی که شرکتهای تعاونی مرزنشینان مجاز به ورود آنها نیستند از سال ۶۶ تغییر نیافته است.

فهرست کالاهای قابل صدور توسط شرکت های تعاونی مرزنشینان در سال ۶۶

شرکتهای تعاونی مرزنشینان یا افراد مرزنشین در حد سقف ارزشی مقرر در تبصره ۳ ماده ۱۲ قانون می توانند خرما، خارک، بادام سنگی، بادام کوهی، نخودچی، زیره، تخم کدو، تخم گشنیز، انجوپچک، بنه، حنا، رنگ و

وسمه، سنگ گچ، سنگهای ساختمانی آمده برای داخل و خارج ساختمان، موزائیک مصنوعات صنایع دستی همچنین به تشخیص کمیته توسعه صادرات غیر نفتی، محصولات کشاورزی استان را با تودیع وثیقه و تعهد ارزی مورد قبول بانک محل و با رعایت سایر مقررات صادر و ظرف مهلت‌های مقرر برای پیمان ارزی در مقابل کالاهای صادره طبق فهرست موضوع ماده ۱۵ آئین‌نامه اجرائی قانون اقدام به واردات کالاهای مورد نیاز بنمایند.

توضیح اینکه از سال ۱۳۶۶ صدور پسته، سلامبور، پوست و روده و زعفران و کشمش و کبیرا از لیست کالاهای قابل صدور توسط مرز نشینان حذف شده و این امر باعث کاهش شدید صادرات شرکتهای تعاونی مرز نشینان گردیده است.

فعالیت اقتصادی شرکتهای تعاونی مرز نشینان استان بوشهر

بطوری که در جدول شماره ۳ و نمودار یک منعکس است شرکتهای تعاونی مرز نشینان استان بوشهر طی سال ۶۵ لغایت سال ۷۰ مجموعاً ۸۸۸۶۲۰۶۳۹۷۹ ریال کالا به کشور وارد و در مقابل طی همین مدت ۱۰۸۳۳۹۵۸۲۳۹۷ ریال کالاهای غیر نفتی به وزن ۵۰/۸۸۹/۸۶۶ کیلو صادر نموده‌اند که بیشترین ارزش واردات مربوط به سال ۱۳۶۶ به مبلغ ۳۰۲۸۹۱۹۲۷۴۷ ریال و کمترین آن مربوط به سال ۱۳۷۰ به مبلغ ۱۶۹۲۰۱۴۹۱۶ ریال می‌باشد.

و از نظر صادرات طی سالهای مورد گزارش بیشترین رقم مربوط به سال ۱۳۶۸ به مبلغ ۳۲۶۰۲۸۳۲۲۶ ریال به وزن ۸۸۴۰۷۹۲ کیلوگرم و کمترین رقم به مبلغ ۴۷۰۱۶۵۸ ریال به وزن ۲۵۴۰۶ کیلوگرم در سال ۱۳۷۰ بوده است.

تعاونیهای مرز نشینان به علت تسهیلات داده شده به آنها در سالهای قبل از ۱۳۶۶ در چهار چوب قوانین جاری علی‌رغم تمام

تنگناهای موجود موفق شدند ضمن کمک به رشد فزاینده صادرات کالاهای غیر نفتی و واردات کالا نیاز اعضاء خود و بخش عمده‌ای از مایحتاج اساسی دیگر ساکنین مناطق مرزی را تأمین و تحت نظارت سازمانهای مسؤول توزیع نمایند.

متأسفانه از نیمه دوم سال ۱۳۶۶ با محدودیت‌های غیر قابل تحملی در قانون و آئین‌نامه اجرائی مقررات صادرات و واردات که بدون در نظر گرفتن حقوق حقه هزاران خانوار مرز نشین محروم و بدون توجه به پی آمدهای سیاسی اجتماعی و اقتصادی احتمالی ناشی از رکود در فعالیت اقتصادی تعاونیهای مرز نشینان تهیه و تدوین شده‌اند مواجه گردیده‌اند.

جدول شماره ۴ و نمودار شماره ۲ متوسط ارزش کالاهای وارداتی و صادراتی هر عضو تعاونیهای فوق الذکر در استان بوشهر را در سالهای ۷۰-۶۵ نشان می‌دهد که متأسفانه در سال ۱۳۷۰ هر عضو بطور متوسط ۳۳۱۴ ریال کالا وارد و در همین سال بطور متوسط ۹ ریال کالاهای غیر نفتی صادر نموده است.

علیرغم سیاستهای اقتصادی دولت که تشویق صادرات کالاهای غیر نفتی و واردات کالاهای اساسی را از نیمه دوم سال ۱۳۶۷ سر لوحه برنامه‌های خود قرار داده و اعلام آزادی واردات برخی از اقلام مورد نیاز جامعه به صورت بدون انتقال ارز متأسفانه نه تنها این اقدامات شامل تعاونیهای مرز نشینان نگردیده بلکه سال به سال روند ایجاد محدودیت‌ها از نظر اقلام وارداتی و صادراتی بیشتر گردیده است. بطور مثال صدور کالاهای ارز آور نظیر فرش، پوست، کتیرا، مغز پسته، پسته، تخمه جابانی (ژاپنی) از سال ۱۳۶۷ برای شرکتهای تعاونی مرز نشینان ممنوع گردیده است. با توجه به جدول شماره ۵ شرکتهای تعاونی مرز نشینان استان بوشهر در سال ۱۳۶۵ مقدار ۴۱۶۷۷۳۵ کیلوگرم و در سال ۱۳۶۶ مقدار ۱۰۹۴۷۷۷۸ کیلوگرم پسته که به ترتیب ۳۵/۶ در صد و ۷۴/۲ درصد کل صادرات

آنها را تشکیل می‌داد صادر نموده‌اند و از نظر واردات نیز محدودیتهایی چه از نظر مقدار و چه از لحاظ نوع کالا در قانون صادرات و واردات قائل گردیده‌اند که نهایتاً تأثیر نامطلوبی در واردات این قبیل شرکتهای تعاونی داشته است، علاوه بر این محدودیتهای اخذ عوارض گمرکی از کالاهای مشمول از سال ۱۳۶۶ از ۵۰٪ به ۷۰٪ و حق ثبت نیز در همین سالها از ۱۵٪ به ۳۰٪ افزایش یافته است.

لذا با توجه به مسائل مذکور ملاحظه می‌گردد که در سال ۱۳۷۰ متوسط صادرات هر عضو تعاونی مرز نشینان در استان بوشهر ۹ ریال در سال می‌باشد و علیرغم تذکرات کارشناسان و مسؤولین این مناطق اقدام موثری از جانب دستگاههای ذیربط در جهت حل و فصل مسائل و مشکلات آنها به عمل نیامده است.

مشکلات

- کمبود سرمایه

- عدم آشنائی مدیران تعاونیها به قوانین و مقررات و دستور العمل‌ها

- تغییر روشها و ضوابط پی‌درپی در قوانین و مقررات

- عدم تجربه کافی مدیران به امور تجاری و بازرگانی بین‌المللی

- عدم وجود امکانات از جمله فروشگاه، انبار، سردخانه، وسایط نقلیه

- طولانی بودن ترخیص کالاهای صادراتی و وارداتی

- محدودیت اقلام و کالاهای وارداتی و صادراتی

پیشنهادات:

لغو محدودیت کالاهای صادراتی و وارداتی به نحوی که شرکتهای تعاونی مرز نشینان بتوانند در حد سقف ارزشی مقرر کلیه کالاهای قابل صدور را با رعایت مقررات مربوطه صادر و علاوه بر کالاهائی که طبق

لیست اقلام صادراتی تعاونیهای مرزنشینان استان بوشهر سالهای ۶۵ لغایت ۷۰

۱۳۷۰		۱۳۶۹		۱۳۶۸		۱۳۶۷		۱۳۶۶		۱۳۶۵		سال	شرح
درصد	مقدار کیلو	درصد	مقدار کیلو	درصد	مقدار کیلو	درصد	مقدار کیلو	درصد	مقدار کیلو	درصد	مقدار کیلو		
-	-	-	-	-	-	۲/۵	۱۹۵۰۰۰	۷۴/۲	۱۰۹۴۷۷۷۸	۳۵/۶	۴۱۶۷۷۳۵	۱	پسته
-	-	۱۷/۷	۱۳۱۸۴۹۰	۷۲/۸	۶۴۳۰۵۳۹	۷۱/۵	۵۶۲۵۱۲۹	۱۲/۸	۱۸۸۶۶۹۹	۱۴	۱۶۳۹۸۷۲	۲	زیره
۳/۴	۱۴۰۰	۳/۲	۲۳۵۲۰۰	۶/۴	۵۶۵۷۵۸	۷	۵۴۴۶۱۶	۴/۳	۶۳۳۵۳۸	۲/۸	۳۲۲۸۹۶	۳	بادام سنگی و منقا
۵۸/۴	۲۳۷۹۶	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۴	خارک
-	-	-	-	-	-	-	-	۱/۷	۲۵۳۰۲۰	۲۵/۹	۳۰۳۴۴۷۵	۵	تخم هندوانه
-	-	۷۲/۵	۵۳۹۰۸۷۴	۰/۵	۴۳۵۳۵	۰/۱	۷۶۰۰	۱/۵	۲۱۶۱۰۳	۰/۴	۵۰۹۷۰	۶	خرما و شیره
۹/۴	۳۸۵۰	۰/۴	۳۰۰۰۰	۲/۵	۲۲۰۱۵۰	۲/۷	۲۱۰۰۵۰	۲/۵	۳۶۵۵۰۰	-	-	۷	حنا و رنگ حنا
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۲	۲۳۲۵۸	۳/۵	۴۰۸۰۳۲	۸	مغز بادام
-	-	-	-	۴/۱	۳۶۰۱۰۴	۵/۸	۴۵۴۰۳۲	۰/۴۵	۸۱۳۷۰	۳/۹	۴۵۸۳۴۲	۹	نخودچی
-	-	۰/۱	۱۰۰۰	۱/۵	۱۳۳۱۰۰	۱/۲	۹۸۰۰۰	۰/۹	۱۲۷۱۵۰	۱	۱۱۳۱۴۱	۱۰	تخم کدو
۲۴/۵	۱۰۰۰۰	-	-	-	-	-	-	۰/۵	۱۶۰۳	-	-	۱۱	الوگ و نیک
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۱	۱۴۷۰۰۰	۰/۱	۷۴۰۰	۱۲	حبوبات
-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۳	۴۵۹۳۷	۲/۷	۳۱۷۸۷۹	۱۳	مغزپسته
-	-	۶/۱	۴۴۸۶۹۴	۱۲/۲	۱۰۷۷۶۰۶	۹/۲	۷۳۵۸۴۱	۰/۱	۲۰۱۷۰	۰/۴	۴۷۸۶۰	۱۴	تخم گشنیز
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۷	۸۱۹۰۰۰	۱۵	کشمش
۴/۳	۱۶۵۰	-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۵	۷۲۶۳۳	۱۶	انجیرچک
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۲	۲۳۰۷۵۳	۱۷	مازوح سبز
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۱	۱۶۰۰۰	۱۸	فیصی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۵	۴۲۰۰	۱۹	انغوزه شیرین
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	۰/۵	۴۹۹۸	۲۰	کاموا (کرک)

مأخذ: اداره کل تعاون استان بوشهر

منابع
- گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۶۷ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۶۸ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ادارات کل تعاون استانهای جنوبی کشور
- تحلیل آمار بازرگانی خارجی ایران - مرکز توسعه صادرات ایران
- قانون صادرات و واردات
- آئیننامه اجرایی قانون صادرات و واردات سال ۶۴ لغایت ۷۰
- مجموعه قوانین سال ۴۴ و ۵۱

کمیسیونهای مرتبط با صادرات و واردات
- دائر نمودن دفاتر نمایندگی جهت فروش کالاهای صادراتی و خرید کالاهای وارداتی در خارج کشور
- معاف شدن شرکت‌های تعاونی مرزنشینان از پرداخت هر گونه وجهی تحت عنوان حمایت از مصرف کنندگان
- آموزش مدیران و اعضای شرکتهای تعاونی مرزنشینان در زمینه امور تجاری بازرگانی
- صدور کارت بازرگانی به نام شرکتهای فوق الذکر.

فهرست می‌توانستند وارد نمایند کالاهائی نظیر یخچال، یخچال فریزر، تلویزیون سیاه و سفید، ماشین لباسشویی وارد کنند.
- حذف حق ثبت سفارش و تقلیل کالاهای مشمول پرداخت عوارض از ۷۰٪ به حداقل ۵۰٪
- علاوه بر سقف ارزشی مقرر شرکت‌های تعاونی مرزنشینان بتوانند نسبت به واردات اقلام موضوع فهرست واردات بدون انتقال ارز با پرداخت کلیه حقوق و عوارض گمرکی اقدام نمایند.
- عضویت وزارت تعاون در کلیه کمیته‌ها و